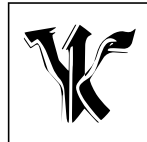

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**ЕКСПЕРТ:
ПАРАДИГМИ ЮРИДИЧНИХ НАУК
І ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

**EXPERT: PARADIGM OF LAW
AND PUBLIC ADMINISTRATION**

№ 3 (27), 2023

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

Експерт: парадигми юридичних наук
і державного управління
Видається з 2018 року
Періодичність: 6 разів на рік
Друкується за рішенням Вченої ради
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 9 від 18.10.2023)
Видання є таким, що реферується в міжнародних
та вітчизняних наукометричних базах:
Index Copernicus, ResearchBib,
Turkish Education Index, Polish Scholarly Bibliography,
Google Scholar, "Україніка наукова", ESJI .
Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 № 1643 (Додаток 4) журнал включено
до Переліку наукових фахових видань України
у категорії «Б».
Спеціальності: 081 – Право, 281 – Публічне управління
та адміністрування, 293 – Міжнародне право.
Статті у виданні перевірені на наявність плагіату
за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.
Відповідальність за зміст, достовірність фактів, цитат,
цифр несуть автори матеріалів. Редакція залишає за
собою право на незначне редагування і скорочення
(зі збереженням авторського стилю та головних
висновків). Редакція не завжди поділяє думки авторів
та не несе відповідальність за надану ними інформацію.
Матеріали подано в авторській редакції.
Передрук — тільки з дозволу редакції.
Адреса редакційної колегії:
ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія
управління персоналом"
вул. Фрометівська, 2, Київ, Україна, 03039
Офіційний сайт видання:
www.journals.maup.com.ua/index.php/expert

Expert: paradigm of law and public administration
Published from 2018
Pereodisity: 6 times a year
Published by the decision of Academic council of
Interregional Academy of Personnel Management
(Protocol № 9 from October 18, 2023)
Collection is included to the international
and domestic scientometrics databases Index
Copernicus International, ResearchBib, Turkish Education
Index, Polish Scholarly Bibliography, Google Scholar,
"Україніка наукова", ESJI .
According to the Order of the Ministry of Education
and Science of Ukraine (Annex 4), the journal is included
in the List of scientific professional publications of Ukraine,
which have been assigned the category «B».
Subject Areas: 081 – Law, 281 – Public management
and administration, 293 – International law.
The articles were checked for plagiarism
using the software StrikePlagiarism.com developed
by the Polish company Plagiat.pl.
The authors are responsible for the content,
accuracy of the facts, quotes, numbers. The editors reserves
the right for a little change and reduction
(with preservation of the author's style and main
conclusions). Editors can not share the world views of the
authors and are not responsible for the information provided.
Materials filed in the author's edition.
Reprinting — with the editorial's permission strictly.
Address of the editorial board:
Interregional Academy of Personnel Management
Str. Frometivska, 2, Kyiv, Ukraine, 03039
Official site:
www.journals.maup.com.ua/index.php/expert

Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління : збірник. № 3 (27), 2023. Київ : ПрАТ "ВНЗ
"Міжрегіональна Академія управління персоналом", 2023. 78 с.

Головний редактор

Щокін Ростислав Георгійович, доктор юридичних наук, професор, Президент Міжрегіональної Академії управління персоналом

Члени редакційної колегії:

Яблонська-Бонса Йоланта, професор, доктор юридичних наук, керівник кафедри теорії, філософії та історії права Академії Леона Козьмінського в Варшаві, головний редактор часопису «Критика права» (Республіка Польща)

Міхальський Томаш, доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету, Гданськ (Республіка Польща), tomasz.michalski@ug.edu.pl

Ніколас Шмітт, кандидат наук, старший науковий співробітник Інституту федералізму Університету Фрібургу (Швейцарія), Nicolas.schmitt@unifr.ch

Перцев Роман Валерійович, кандидат юридичних наук, відділ ідентифікації та криміналістики (DIFC) Поліція Ізраїлю, Єрусалим (Ізраїль)

Вечорек Лешик, доктор habilitований, доцент, завідувач кафедри кримінального права, кримінології та криміналістики Факультету юридичних і суспільних наук Університету ім. Яна Кохановського в м. Кельц (Республіка Польща), wieczorekleszek@op.pl

Яскренія Ежи, професор, доктор habilitований (Dr Hab), декан Факультету юридичних і суспільних наук Університету ім. Яна Кохановського в м. Кельце, завідувач кафедри конституційного, європейського і міжнародного публічного права, Віце-президент Правління Польського Товариства конституційного права, Спікер Товариства Польських парламентаріїв, член Правління Європейського Товариства колишніх парламентаріїв Ради Європи (FP-AP) в Парижі (Республіка Польща), jerzyj@hot.pl

Акімова Людмила Миколаївна, доктор наук з державного управління, професор, заслужений працівник освіти України, професор кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування, l_akimova@ukr.net

Якимчук Аліна Юріївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування, alinayakim@ukr.net

Заросило Володимир Олексійович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом

Сопілко Ірина Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету

Кисленко Дмитро Петрович, доктор педагогічних наук, кандидат юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник, Національний університет оборони України імені Івана Черняховського

Хаджирадєва Світлана Костянтинівна, доктор наук з державного управління, професор, заступник директора Української школи урядування

Рябцев Геннадій Леонідович, доктор наук з державного управління, професор, професор Києво-Могилянської школи урядування, головний науковий співробітник Національного інституту стратегічних досліджень

Яровой Тихон Сергійович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна», tikhon_9563963@ukr.net

Барабаш Юрій Григорович, доктор юридичних наук, професор, проректор з навчальної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Скрипнюк Олександр Васильович, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України

Губанов Олег Олександрович, доктор юридичних наук, професор, доцент кафедри службового та медичного права, Навчально-науковий інституту права, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Нестерович Володимир Федорович, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри державно-правових дисциплін Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, mail@lduvs.edu.ua

Тимошенко Юрій Петрович, кандидат юридичних наук, професор, заступник директора Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом

Швець Катерина Павлівна, доктор наук з державного управління, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого, проректор, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Муравйов Кирило Володимирович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Нестор Віталій Романович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії держави і права та конституційного права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Амелін Олександр Юрійович, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Адам Адріан Останек, доктор наук, доктор habilitований, професор Військового технологічного університету (Республіка Польща)

Мануель Давид Массено, доцент Політехнічного інституту Бежа (Португалія)

Агнешка Шпак, доктор habilitований, професор кафедри міжнародної безпеки Інституту досліджень безпеки, Торунь (Республіка Польща), szpak@journals.maup.kiev.ua

Chief Editor

Shchokin Rostyslav Heorhiiovych, Doctor of Law, Professor, President of the Interregional Academy of Personnel Management

Members of the editorial board:

Jablonska-Bonsa Jolanta, Professor, Doctor of Law, Head of the Department of Theory, Philosophy and History of Law of Kozminski University, Editor-in-Chief of Critique of Law (Republic of Poland)

Tomasz Michalski, Doctor of Science, Associate Professor at the Department of Geography of Regional Development, University of Gdansk, Gdansk (Republic of Poland), *tomasz.michalski@ug.edu.pl*

Nicholas Schmitt, PhD, Senior Researcher at the Institute of Federalism, University of Friborg (Switzerland), *Nicolas.schmitt@unifr.ch*

Pertsev RomanValeriiovych, PhD (Law), Division of Identification and Forensic Science (DIFC) of Israel Police, Jerusalem (Israel)

Vechorek Leshyk, Doctor Habilitated, Associate Professor, Head of the Department of Criminal Law, Criminology and Criminology, Faculty of Law and Social Sciences, Jan Kochanowski University of Kielce (Republic of Poland), *wieczorekleszek@op.pl*

Yaskrenia Jerzy, Professor, Doctor Habilitated (Dr. Hab.), Dean of the Faculty of Law and Social Sciences, Jan Kochanowski University of Kielce, Head of the Department of Constitutional, European and International Public Law, Vice-President of the Board of the Polish Society of Constitutional Law, Speaker of the Society of Polish Parliamentarians, Member of the Board of the European Society of Former Parliamentarians (FP-AP) in Paris (Republic of Poland), *jerzyj@hot.pl*

Akimova Lyudmyla Mykolayivna, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Honored Education Worker of Ukraine, Professor at the Department of Financial and Economic Security of the National University of Water Management and Nature Resources Use (Ukraine)

Yakymchuk Alina Yuriyivna, Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Public Administration, Documentation and Information Activity of the National University of Water Management and Nature Resources Use, *alinayakim@ukr.net* (Ukraine)

Zarosylo Volodymyr Oleksiyovych, Doctor of Law, Professor, Head of the Department of Law-Enforcement and Anti-Corruption Activities of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Sopilko Iryna Mykolayivna, Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Dean of the Faculty of Law of the National Aviation University (Ukraine)

Kyslenko Dmytro Petrovych, Doctor of Pedagogy, PhD in Law, Professor, Leading Researcher, National Defence University of Ukraine (Ukraine)

Khadzhiradeva Svitlana Kostiantynivna, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Deputy Director of the Ukrainian School of Government, Head of the Center for Evaluation of Candidates for Civil Service Positions (Ukraine)

Ryabtsev Hennadiy Leonidovych, Doctor of Science in Public Administration, Ph.D., Professor, Professor at Kyiv-Mohyla School of Government, Chief Researcher at the National Institute for Strategic Studies (Ukraine)

Yarovoy Tikhon Serhiiovych, Doctor of Sciences in Public Administration, Ph.D., Professor, Professor at the Department of International Relations and Political Consulting of the Institute of Law and Public Affairs, Open International University of Human Development "UKRAINE", *tikhon_9563963@ukr.net* (Ukraine)

Barabash Yurii Hryhorovych, Doctor of Law, Professor, Vice-Rector for Academic Affairs of Yaroslav Mudryi National Law University (Ukraine)

Skrypniuk Oleksandr Vasyliovych, Doctor of Law, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Deputy Director of V.M. Koretsky Institute of State and Law of NAS of Ukraine (Ukraine)

Hubanov Oleh Oleksandrovych, Doctor of Law, Professor, Associate Professor at the Department of Service and Medical Law, Educational and Research Institute of Law, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)

Nesterovych Volodymyr Fedorovych, Doctor of Law, Associate Professor, Head of the Department of State and Law Disciplines of Luhansk State University of Internal Affairs named after E.O. Didorenko, *mail@lduvs.edu.ua* (Ukraine)

Tymoshenko Yuriy Petrovych, PhD in Law, Professor, Deputy Director of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Shvets Kateryna Pavlivna, Doctor of Sciences in Public Administration, PhD in Law, Associate Professor, Professor at the Department of Civil Law Disciplines and International Law of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Vice-Rector, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Muraviov Kyrylo Volodymyrovych, Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Administrative, Financial and Banking Law of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Nestor Vitalii Romanovych, Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Theory of State and Law and Constitutional Law of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Amelin Oleksandr Yuriiovych, PhD in Law, Associate Professor, Professor at the Department of Law Enforcement and Anti-Corruption Activities of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Adam Adrian Ostanek, DSc, Dr. Hab., Professor at the Military University of Technology (Republic of Poland)

Manuel David Masseno, Associate Professor, Polytechnic Institute of Beja (Portugal)

Agnieszka Shpak, Dr. Hab., Professor at the Department of International Security, Institute of Security Studies, Torun (Republic of Poland), *szpak@journals.maup.kiev.ua*

Александрова М., Адам Адріан Останек

Особливості правової політики
у сфері електронного урядування
в контексті досягнення цілей сталого розвитку.....6

Андрейцев В. В.

Актуальні проблеми впровадження теорії
договірного права в господарській діяльності,
пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки.....13

Краснокутський О. В., Баланда О. М.

Міжнародний досвід правового регулювання
особливого періоду.....21

Пархоменко С. А.

Повноваження президента України у сфері
державної безпеки в світлі опору російській агресії....27

Лісовська Ю. П., Лісовський П. М.

Філософія як безпековий драйвер
воєнно-оборонного світу у перемозі України
над збройною агресією російської федерації.....41

Сергієнко О. В.

Правовий аналіз спеціальної адміністративної
послуги отримання будівельного паспорта
забудови земельної ділянки.....55

Тупіков В.

Правове регулювання статусу національних меншин,62

Чабанов А. М.

Поняття та змістовне наповнення транспортної
безпеки в державно-управлінському вимірі.....68

Александрова Марія,

аспірантка Міжрегіональної академії управління персоналом, вул. Фрометівська, 2, Київ, Україна, 03039;
<https://orcid.org/0000-0003-3631-125X>

Адам Адриан Останек,

кандидат наук, доктор наук, доцент, доктор габілітований, професор Військово-технологічного університету,
вул. Фруктовий сад, 68, П'ясечно, Польща, 05-500; <https://orcid.org/0000-0003-0801-811X>

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація. Стаття присвячена аналізу правової політики у сфері електронного урядування щодо її відповідності реалізації цілей сталого розвитку та глобальної стратегії розвитку сучасного глобалізованого суспільства. Визначено, що кожна із країн, що взяла на себе зобов'язання щодо досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, в тому числі і Україна повинна формувати свою політику у сфері електронного урядування таким чином, щоб вона відповідала національним пріоритетам розвитку та досягненню Цілей сталого розвитку. Закцентовано увагу на поступальному розвитку електронного урядування у світі, свідченням чого є зростання Індексу розвитку електронного урядування для більшості країн.

Доведено, що адміністративно-правова політика України у сфері електронного урядування спрямована на ефективну реалізацію Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, що затвердженої Указом Президента № 722/2019 від 30 вересня 2019 року. Індекс розвитку електронного урядування свідчить про успішні напрямки розвитку цієї сфери.

Виокремлено проблеми, які мають місце в національних практиках більшості країн звіту щодо впровадження цифрових інструментів в систему публічного управління, серед яких: нерівномірність впровадження електронного урядування, розрив в доступі до новітніх технологій в містах та селах, володіння цифровими навичками, необхідними для використання переваг електронного урядування серед населення, побудова відповідної цифрової інфраструктури цифрового урядування, забезпечення інформаційної безпеки та власне законодавче забезпечення впровадження електронного урядування в різні сфери суспільного життя та врешті – реалізація цифрових прав громадян. В той же час існують і виклики щодо впровадження електронного урядування в різноманітні сфери суспільного життя, зокрема ООН виділяє наступні: глобальне підключення до мережі Інтернет; цифрові суспільні блага; цифрове включення; розбудова цифрового потенціалу; штучний інтелект; цифрова довіра та безпека; глобальне цифрове співробітництво.

Ключові слова: електронне урядування, правова політика, адміністративно-правова політика, цифрові інструменти, Цілі сталого розвитку, цифровізація, інформаційна безпека, захист інформації, кібербезпека, публічно-управлінська діяльність.

Aleksandrova Mariia,

Postgraduate Student, Interregional Academy of Personnel Management, 2, Frometivska str., Kyiv, Ukraine, 03039;
<https://orcid.org/0000-0003-3631-125X>

Adam Adrian Ostanek,

PhD, DSc., Associate Professor, Dr hab., Professor, Military University of Technology, 68 Ozocowy Sad Street, Piaseczno, Poland, 05-500; <https://orcid.org/0000-0003-0801-811X>

PECULIARITIES OF LEGAL POLICY ON E-GOVERNMENT IN THE CONTEXT OF ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Abstract. The article is devoted to the analysis of the legal policy in the field of e-government regarding its compliance with the implementation of the goals of sustainable development and the global development strategy

of a modern globalized society. It was determined that each of the countries that undertook to achieve the global goals of sustainable development by 2030, including Ukraine, should form its policy in the field of e-government in such a way that it corresponds to national development priorities and the achievement of the Sustainable Development Goals development Attention is focused on the progressive development of e-government in the world, which is evidenced by the growth of the e-Government Development Index for most countries.

It has been proven that the administrative and legal policy of Ukraine in the field of e-government is aimed at the effective implementation of the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period until 2030, approved by Presidential Decree № 722/2019 of September 30, 2019. The e-governance development index indicates the successful directions of development of this sphere.

The problems that take place in the national practices of most countries of the report regarding the implementation of digital tools in the public administration system are highlighted, including: the unevenness of the implementation of e-government, the gap in access to the latest technologies in cities and villages, the possession of digital skills necessary to use the advantages of e-government among the population, building the appropriate digital infrastructure of digital governance, ensuring information security and proper legislative support for the introduction of electronic governance in various spheres of public life, and finally – the realization of citizens' digital rights. At the same time, there are challenges regarding the implementation of electronic governance in various spheres of public life, in particular, the UN singles out the following: global connection to the Internet; digital public goods; digital inclusion; development of digital potential; Artificial Intelligence; digital trust and security; global digital cooperation.

Key words: *e-government, legal policy, administrative-legal policy, digital tools, Sustainable Development Goals, digitalization, information security, cyber security, public management activity.*

Постановка проблеми. Досягнення проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 глобальних цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) до 2030 року має на меті створення сприятливих умов для розвитку людини та держави. Саме тому порядок денний сталого розвитку до 2030 можна охарактеризувати як план дій для людини, планети, країни, що має на меті в першу чергу забезпечення миру, партнерства та розвитку. Системні рішення щодо забезпечення сталого розвитку через реалізацію 17 ЦСР створюють єдині підходи для всіх країн, що взяли на себе зобов'язання забезпечити їх адаптацію та виконання, зокрема через впровадження інноваційних рішень, що забезпечать розвиток людського капіталу. Цілі сталого розвитку вміщують у своєму змісті найактуальніші глобальні проблеми людства, що потребують вирішення, в той же час план дій щодо їх досягнення може слугувати так званим планом побудови кращого світу.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відіграють ключову роль в створенні інноваційних рішень та впровадженні сучасних управлінських практик, в тому числі і в сфері публічного управління. Важливим є також електронне урядування, розвиток якого є важливим для забезпечення сталого розвитку держав, зокрема для досягнення та реалізації 16 та 17 ЦСР. Прогрес у сфері електронного урядування безпосередньо впливає на реалізацію згаданих ЦСР, але в той же час сприяє досягненню

багатьох інших, які стосуються удосконалення сфери управлінської діяльності. Роль електронного урядування й надалі зростатиме з точки зору надання публічних послуг та реагування на виклики, які потребують зміцнення цифрового співробітництва держав на глобальному та регіональному рівнях (наприклад пандемії та війни) що власне і зазначено у звіті Генерального секретаря ООН про цифрове співробітництво [1].

Наукові публікації та дослідження з теми. Питання правової політики у сфері електронного урядування та його впровадження в різні сфери суспільного життя досліджується відчизняними та закордонними науковцями та практиками. Зокрема серед українських науковців слід відзначити наукові роботи у цій сфері О. Бикова, І. Жаровської, Н. Бортник, І. Личенко, В. Чернописької, І. Бородін, О. Капля та інших. Також зазначені питаннями висвітлені в працях представників іноземної доктрини, зокрема: Garikipati S., Kambhampati U., Zamani Y. S., Repucci S., Slipowitz A. M. Nakib та інші. Однак проблематика є доволі широкою та змінною, тому потребує подальшого комплексного дослідження.

Мета статті – аналіз правової політики у сфері електронного урядування в контексті досягнення цілей сталого розвитку та впровадження найбільш оптимальної моделі для України.

Виклад основного матеріалу. Генеральний секретар ООН підкреслює, що порядок денний щодо досягнення ЦСР є спільним для всіх держав та її громадян, яка мають на меті побуду-

вати успішні державні системи та реалізувати свої права та інтереси, і в той же час залишити достатні ресурси для розвитку наступних поколінь. Четверта промислова революція змінила світ, а цифровізація – в свою чергу змінила підходи щодо співробітництва між державами та забезпечення сталого розвитку, тобто виступає «глобальним суспільним благом, яке повинно приносити користь усім і всюди». В той же час Антоніу Гутерреш зазначає, що сьогодні в світі спостерігається тенденція формування історії саме цифровими технологіями і відповідальність кожної держави та її уряду полягає в тому, щоб спрямовувати ці технології таким чином, щоб максимізувати переваги від їх використання та мінімізувати небажані наслідки, зокрема щодо забезпечення інформаційної безпеки [2].

Розвиток електронного урядування є важливим елементом в контексті досягнення цілей сталого розвитку. Про це свідчить той факт, що починаючи з 2001 року Департамент ООН з економічних та соціальних питань моніторить та вимірює прогрес розвитку електронного урядування в країнах-членах ООН. І за останні десятиліття такі звіти стали справжнім надбанням для країн, які прагнуть впроваджувати цифрові технології в систему публічного управління задля забезпечення прав та інтересів громадян. Дослідження ООН щодо розвитку е-урядування показує надзвичайно високий рівень прогресу, зокрема через такі показники: Індекс розвитку електронного урядування (EGDI), зведений індекс, що заснований на середньому значенні таких трьох індексів як Індекс телекомунікаційної інфраструктури (ТИІ), індекс людського капіталу (НСІ) та індекс онлайн сервісів (ОСІ). Вимірювання даних індексів дає можливість ренжувати країни та відносити їх до однієї із чотирьох можливих груп, а саме (дуже високий рівень, високий рівень, середній рівень, низький рівень). Більше того, кожен із названих рівнів має свої класи та підгрупи, що дає можливість аналізувати стан розвитку електронного урядування тієї чи іншої країни в тій чи іншій сфері в різному фокусі. Аналіз таких звітів дає можливість оцінити прогрес розвитку електронного урядування на глобальному, регіональному, національному рівнях та пропонує певні рішення задля досягнення ЦСР.

Електронне урядування є важливою ознакою управління, відіграючи центральну роль у тому, як системи публічного управління працюють практично на всіх рівнях. Цифрова революція розкрила незбагненні можливості для сталого розвитку, а цифрова ера характеризується

високим рівнем глобалізаційних процесів, ніж будь-яка попередня технологічна трансформація через взаємозалежність, вимагаючи міжнародного співробітництва між урядами, промисловістю, наукою і технологічною спільнотою, а також громадянським суспільством щодо різних сфер та галузей, в тому числі фінанси, комунікації, кібербезпеку тощо.

В той же час існують і виклики щодо впровадження електронного урядування в різноманітні сфери суспільного життя, зокрема ООН виділяє наступні: глобальне підключення до мережі Інтернет; цифрові суспільні блага; цифрове включення; розбудова цифрового потенціалу; штучний інтелект; цифрова довіра та безпека; глобальне цифрове співробітництво. Розглянемо детальніше кожен із них.

Глобальне підключення до мережі Інтернет. Половина населення планети наразі не має доступу до Інтернету, в той час як до 2030 року кожна людина повинна мати безпечний і доступний доступ до Інтернету, з можливістю використовувати цифрові послуги відповідно до Цілей сталого розвитку. Варто зазначити, що згідно з нещодавною оцінкою, глобальний трафік Інтернет-протоколу (ІР), проксі для потоків даних, зріс від приблизно 100 гігабайт (ГБ) на день у 1992 році до понад 45 000 ГБ на секунду в 2017 році. У 2021 році глобальний ІР-трафік перевищив увесь Інтернет трафік до 2016 року, а в 2022 році досяг 150 700 ГБ на секунду, що свідчить про те, що все більше людей використовують мережу Інтернет для досягнення тих чи інших цілей [3].

Цифрові суспільні блага – просування цифрових суспільних благ для створення «справедливого світу». В цьому аспекті державам-членам ООН необхідно докласти глобальних зусиль, щоб заохочувати та інвестувати у створення цифрових суспільних благ: відкриті дані, штучний інтелект, відкритий контент, програмне забезпечення тощо. В той же час такі цифрові блага мають відповідати вимогам конфіденційності та законодавству щоб досягти ЦСР.

Цифрове включення для всіх людей, в тому числі і для найбільш вразливих груп населення. Цифровий розрив відображає та посилює існуючу соціальну, культурну та економічну нерівність. Яскравим прикладом є гендерний розрив у глобальному використанні Інтернету: у двох із кожних трьох країн Інтернетом користується більше чоловіків, ніж жінок. Подібні проблеми стосуються мігрантів, біженців, внутрішньо переміщених осіб, людей похилого віку, молоді, дітей, людей з обмеженими можливостями,

сільського населення та корінних народів. Тому держави повинні усунути ці прогалини за допомогою кращих показників, збору даних і координації відповідних ініціатив у цій сфері.

Розбудова цифрового потенціалу через посилення розвитку цифрових інструментів. Сьогодні багато країн і громадяни позбавлені спроможностей і навичок, необхідних для цифрової ери та досягнення ЦСР. Розбудова цифрового потенціалу має більшою мірою орієнтуватися на потреби держави та населення, а також пристосовуватися до індивідуальних та національних обставин, а також краще координуватися на глобальному рівні.

Цифрові права людини через забезпечення їх захисту в цифрову еру. Цифрові технології надають нові засоби реалізації прав людини, але вони занадто часто використовуються для порушення прав людини. У центрі нормативно-правової бази та законодавства щодо розвитку та використання цифрових технологій мають бути права людини. Особливе занепокоєння викликають захист даних, цифрова ідентифікація, використання технологій стеження, переслідування в Інтернеті та управління контентом. Тобто в контексті розвитку цифрових прав людини необхідно говорити про забезпечення інформаційної безпеки.

Штучний інтелект (далі-ШІ) та підтримка глобальної співпраці на рівні країн та регіонів. ШІ приносить величезні переваги цифровій епосі, але він також може значно поставити під загрозу безпеку та свободу волі користувачів у всьому світі. Потрібні посилені зусилля багатьох зацікавлених сторін щодо глобального співробітництва в галузі штучного інтелекту, щоб допомогти розбудувати глобальний потенціал для розробки та використання штучного інтелекту надійним, заснованим на правах людини, безпечним і стійким способом, який сприяє миру. Штучний інтелект та інші передові технології є рушійною силою еволюції впровадження цифрових технологій та інструментів для досягнення цілей сталого розвитку.

Цифрова довіра та безпека. Сприяння довірі і безпеці в цифровому середовищі можливе через захист цифрових технологій, які лежать в основі основних суспільних функцій та інфраструктури, включаючи підтримку доступу до їжі, води, житла, енергії, охорони здоров'я та транспорту. Широка і всеохоплююча заява, що окреслює спільні елементи розуміння цифрової довіри та безпеки, схвалена всіма державами-членами, може допомогти сформувати спільне бачення цифрової співпраці на основі глобальних цінностей.

Глобальне цифрове співробітництво – побудова більш ефективної архітектури для цифрової співпраці. У глобальному цифровому співробітництві існують значні прогалини, а питання цифрових технологій надто часто займають незначне місце в політичному порядку денному. Навіть там, де була співпраця, вона часто є фрагментарною та не має відчутних результатів чи обґрунтованих процесів подальших дій, зокрема через сприяння процесів управління, які мають сприяти вирішенню поточних цифрових поточних проблем.

Чи не вперше почали говорити про важливість цифрових технологій на рівні глобальних систем в результаті пандемія COVID-19, яка власне і виявила багато недоліків державних систем та практики надання ними публічних послуг. Виявилося, що існуючі інститути державного сектору не розраховані на швидку адаптацію до раптових змін, або несподівані кризи в суспільстві.

Цифрова трансформація змінює статус-кво, вимагаючи від урядів впровадження інноваційних технологій, які допомагають їм стати більш чуйними, підзвітними, гнучкими та ефективними. Урядам необхідно іти в ногу із часом та розвитком цифрових трендів, щоб залишатися стійкими в цифрову епоху, для цього необхідна співпраця на різних рівнях для досягнення оптимальної цифрової інтеграції та розвитку.

Культура державного сектору потребує змін, де в пріоритеті мають бути гнучкість та продуктивність для державних службовців і покращені підходи та результати, що орієнтовані на користувача.

Цифрова трансформація в державному секторі – це не лише підвищення ефективності процесів в органах державної влади, вона також відіграє ключову роль у посиленні надання державних послуг через можливості залучення громади. Надання громадянам можливості впливати на прийняття рішень, що в свою чергу створює відчуття довіри до системи публічного управління та відповідно діяльності органів державної влади. Одне із найважливіших завдань публічного управління – створити умови для можливості отримання послуг для кожного громадянина. Пандемія COVID-19 змусила уряди прискорити процеси цифровізації, щоб йти в ногу з мінливими вимогами та захищати громадян, чиє життя було під загрозою. Стрімка поява та поширення COVID-19 спричинило прискорення багатьох сфер урядової цифровізації, оскільки державним установам потрібен був спосіб закупівлі та координації розподілу

основних ресурсів таких як вакцини, ліки та продукти харчування, що варто було робити швидко і ефективно. Тому в цьому випадку співпраця з різними зацікавленими сторонами також є важливою. Уряди повинні знайти нові способи розширення можливостей для своїх членів суспільства та залучення їх до обговорень та прийняття відповідних рішень щодо розвитку держави та відповідних сфер суспільного життя.

Відкриті дані публічних реєстрів підвищують прозорість і підзвітність публічного управління, а також створюють умови для участі громадян в державних процесах. Для досягнення цілей сталого розвитку уряди мають зробити залучення громадськості до публічного управління частиною вирішення державних проблеми – не лише під час кризи, а й на постійній основі. Наприклад, Данія нещодавно запустила ініціативу електронної участі, де громадяни можуть вносити пропозиції до нових законодавчих актів у формі електронних петицій, така адмініструється парламентом Данії [4].

У спільному порядку денному для країн-членів ООН для досягнення глобальних цілей сталого розвитку Генеральний секретар ООН особливу увагу зосереджує на зміні способу роботи державного управління, а також акцентує на важливій ролі участі широкої громадськості та інших зацікавлених сторін у цьому контексті. Як наслідок наслідок органи державної влади повинні стати більш орієнтованими на людину, позиціонуючи її як рівноправних співтворців суспільних цінностей. Це вимагатиме від Урядів країн відійти від традиційної бюрократичної структури «зверху вниз» до більш децентралізованої моделі, у якій дані є основним активом, яким можна ділитися та використовувати для підвищення діяльності органів державної влади.

Цифрове суспільство значною мірою керується даними. Державні установи працюють над оптимізацією даних, шляхом розробки нових підходів до збору, зіставлення, аналізу та їх розповсюдження. Досягнення глобальних цілей сталого розвитку вимагає від урядів зробити дані доступними, придатними для використання на всіх рівнях публічного управління. Відкриті дані з кількох реєстрів мають бути доступними в одному місці та належним чином забезпечені та захищені, тобто гарантувати забезпечення інформаційної безпеки [7].

Вкрай важливо зробити державні дані, інформацію та цифрові ресурси доступними для громадськості не лише для покращення адміністративної діяльності та надання державних послуг, але й для залучення громадян до управ-

ління державою на різних рівнях, та як результат зміцнення довіри громадян до системи публічного управління. Уряди працюють над зміцненням довіри шляхом публікації наборів відкритих даних у відкритих форматах, можливі для загального користування; доступ до відкритих державних даних допомагає запобігти інформаційній маніпуляції та сприяє зусиллям державного сектору щодо підвищення прозорості, публічності та боротьби з корупцією, а також посилює підзвітність державного сектору. Рух відкритих урядових даних продовжуватиме набирати обертів у міру доступу до інформації та стає ключовим драйвером розвитку.

Після того, як росія почала повномасштабну війну в Україні, український уряд зробив все можливе для надання державних послуг, в тому числі онлайн, підтримуючи та розвиваючи мережу цифрової інфраструктури, що базувалася в загальнодоступній хмарі, що розміщена в центрах обробки даних по всій Європі. Основною метою такого рішення було – уникнути випадкового або навмисного знищення інформацію чи даних третьою державою. Таким чином, український уряд зміг зберегти доступ і контроль над критично важливими функціями державотворення, наприклад земельний реєстр. Використовуючи надійні цифрові інструментів та пристрої відбувався процес завантаження даних у хмару – даних, які раніше зберігалися на серверах, фізично розташованих у межах країни.

Багато неурядових установ – таких як університети, банки, телевізійні мовники, критична інфраструктура – також звернулися до постачальників хмарних послуг, щоб «перенести» свої дані в хмару як засіб забезпечення безперервності бізнесу та обслуговування, таким чином хмарні технології стали ключовим елементом забезпечення інформаційної безпеки громадян та державного сектору.

Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Антоніу Гутерреш визначає мережу Інтернет як суспільне благо, оскільки Інтернет та цифрові технології володіють необмеженою здатністю підтримувати сталий розвиток і прогрес суспільства. У цьому контексті державні дані становлять національне суспільне благо, яке можна використовувати для створення суспільних цінностей. Зростаючий технологічний потенціал для обробки все більших і складніших наборів даних у режимі реального часу дозволив урядам отримати ключові відомості, які дозволяють їм зробити електронні послуги більш ефективними, інклюзивними, оперативними та підзвітними. Потенціал і можливості

навколо відкритих даних є майже необмежені, і уряди повинні співпрацювати з усіма зацікавленими сторонами, щоб забезпечити можливість для найбільш ефективного використання даних, що в першу чергу покращить діяльність уряду та принесе користь громадянам, які зможуть отримати необхідні публічні послуги [8].

Хоча дані мають величезний потенціал для сприяння розвитку суспільства, існують певні ризики, пов'язані з їх використання та зберіганням, зокрема щодо питань забезпечення інформаційної безпеки. Уряди повинні бути готові вирішувати проблеми, які можуть виникнути у зв'язку з ненадійністю збереження та використання даних, оскільки громадяни все більше турбуються про витоки даних і зловживання використання персональних даних.

Існують законні побоювання щодо ризиків, пов'язаних із обробкою та використанням даних через недосконале законодавче забезпечення впровадження системи електронного урядування та цифрових інструментів розвитку суспільства. Саме тому вирішення питань конфіденційності та кібербезпеки має бути пріоритетом у розвитку цифрового урядування.

Розвиток електронного уряду – це не цифровізація існуючої бюрократії, а створення нових ефективних систем та інститутів. Дослідження показують, що останні кілька років впровадження передових технологій в державному секторі активно розвивається, що є сигналом незворотного переходу до цифрової трансформації. Цифровізація дозволяє Урядам переглянути шляхи їх взаємодії із користувачами, а також краще визначати і реагувати на справжні потреби суспільства, зокрема щодо забезпечення безпеки даних, конфіденційності персональної інформації, кіберзахисту. Цифровізація також покращує прогностичні можливості урядів, зокрема щодо досягнень в технологічній та цифровій сферах та формування майбутніх сценаріїв розвитку. Цифровізація дозволить урядам побороти бюрократію та забезпечити надання повністю автоматизованих персоналізованих послуг, доступних будь-кому в будь-який час з будь-якого місця [9].

Хоча результати опитування 2022 року показують, що в розвитку електронного урядування спостерігається стабільний прогрес, вони також вказують на те, що багато переваг цифрової трансформації ще не реалізовані. Відповідно до ЦСР необхідно вжити заходів для забезпечення того, щоб усі члени суспільства, включаючи тих, хто є найбільш вразливими, мали безпечний і недорогий доступ до мережі Інтернет і можливість отримувати цифрові послуги до 2030 року.

Розвиток електронного уряду може зіграти ключову роль у подоланні цифрового розриву. Результати дослідження розвитку електронного урядування 2022 року показали, що цифровий розрив зберігається і може збільшуватися без прийняття цілеспрямованих систематичних заходів допомагати країнам з низьким рівнем доходу та доходом нижче середнього.

Як правило, країни з вищим рівнем доходу, мають вищий рівень розвитку електронного уряду, однак є багато країн, що розвиваються, які досягли високого або дуже високого рівня розвитку електронного урядування, шляхом покращення надання онлайн-послуг, незважаючи на обмежені ресурси. Це свідчить про те, що цільові інвестиції та правильна політика підтримки розвитку електронного урядування можуть бути ефективними у подоланні цифрового розриву в цих країнах.

Порядок денний сталого розвитку на період до 2030 року залишається планом уряду для створення успішного майбутнього. Генеральний секретар Антоніу Гутерреш наголошує на необхідності створення «нового суспільного договору», де Уряди мають надавати пріоритет інвестиціям у цифрову грамотність та інфраструктуру, щоб підготувати суспільство до цифрового майбутнього. Генеральний секретар підкреслив, що цифрові технології має і надалі бути «суспільним благом» [5].

Спостерігається стійка тенденція до зростання впровадження цифрового урядування, але часто невирішеними залишаються питання забезпечення створення інфраструктури цифрової трансформації. Урядам в усьому світі необхідно мати довгостроковий національний план цифрової трансформації, щоб уряди могли задовольнити потреби всіх членів суспільства – і нікого не залишити осторонь.

Висновки. Правова політика країн-членів ООН у сфері електронного урядування спрямована на ефективну та системну реалізацію Цілей сталого розвитку. В той же час адміністративно-правова політика України в цій сфері має на меті забезпечити виконання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року. Виокремлено та проаналізовано виклики щодо впровадження електронного урядування в різноманітні сфери суспільного життя, зокрема ООН виділяє наступні: глобальне підключення до мережі Інтернет; цифрові суспільні блага; цифрове включення; розбудова цифрового потенціалу; штучний інтелект; цифрова довіра та безпека; глобальне цифрове співробітництво. Ці виклики залишаються актуальними і для України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. United Nations, General Assembly, "Road map for digital cooperation: implementation of the recommendations of the High-level Panel on Digital Cooperation", report of the Secretary-General (A/74/81), 29 May 2020, URL: <https://www.un.org/en/content/digital-cooperation-roadmap/>.
2. United Nations, Our Common Agenda: Report of the Secretary-General (Sales № E.21.I.8), para. 92, URL: https://www.un.org/en/content/common-agenda-report/assets/pdf/Common_Agenda_Report_English.pdf.
3. United Nations Conference on Trade and Development, Digital Economy Report 2019–Value Creation and Capture: Implications for Developing Countries (Sales № E.19.II.D.17), p. xv, URL: <https://unctad.org/webflyer/digitaleconomy-report-2019>.
4. United Nations, "Don't let the digital divide become 'thenewfaceofinequality': UNdeputychief", UNNews, 27 April 21, URL: <https://news.un.org/en/story/2021/04/1090712>.
5. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
6. United Nations, "Secretary-General's Nelson Mandela lecture: 'Tackling the inequality pandemic: a new social contract for a new era' [as delivered]", 18 July 2020, URL: <https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2020-07-18/secretary-generals-nelson-mandela-lecture-%E2%80%99Ctackling-the-inequality-pandemic-new-social-contract-fornew-era%E2%80%99D-delivered>
7. Jared Spataro, "2 years of digital transformation in 2 months", Microsoft 365, 30 April 2020, URL: <https://www.microsoft.com/en-us/microsoft-365/blog/2020/04/30/2-years-digital-transformation-2-months/>.
8. Australia, NSW [New South Wales] Government, Education website, URL: <https://education.nsw.gov.au>.
9. Spain, La Moncloa, "Government sets up Hispabot-Covid19, a channel for enquiries about COVID-19 through WhatsApp", news article, 8 April 2020, URL: <https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/news/Paginas/2020/20200408covid-assistance.aspx>.
10. Organization for Economic Cooperation and Development, "3. DI in Chile", Digital government in Chile—digital identity (OECDiLibrary, 2019), URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/0e312f24-en/index.html?itemId=/content/component/0e312f24-en>.
11. Organization for Economic Cooperation and Development and others, Embracing Innovation in Government: Global Trends 2020, available for download as five separate reports at URL: <https://trends.oecd-opsi.org>.
12. Appen, The 2021 State of AI and Machine Learning Report, URL: <https://appen.com/whitepapers/the-state-ofai-and-machine-learning-report/>.

REFERENCES:

1. United Nations, General Assembly, "Road map for digital cooperation: implementation of the recommendations of the High-level Panel on Digital Cooperation", report of the Secretary-General (A/74/81), 29 May 2020, retrieved from <https://www.un.org/en/content/digital-cooperation-roadmap/>.
2. United Nations, Our Common Agenda: Report of the Secretary-General (Sales № E.21.I.8), para. 92, retrieved from https://www.un.org/en/content/common-agenda-report/assets/pdf/Common_Agenda_Report_English.pdf.
3. United Nations Conference on Trade and Development, Digital Economy Report 2019–Value Creation and Capture: Implications for Developing Countries (Sales № E.19.II.D.17), p. xv, retrieved from <https://unctad.org/webflyer/digitaleconomy-report-2019>.
4. United Nations, "Don't let the digital divide become 'thenewfaceofinequality': UNdeputychief", UNNews, 27 April 21, retrieved from <https://news.un.org/en/story/2021/04/1090712>.
5. On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period until 2030: Decree of the President of Ukraine dated September 30, 2029 № 722/2019 retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
6. United Nations, "Secretary-General's Nelson Mandela lecture: 'Tackling the inequality pandemic: a new social contract for a new era' [as delivered]", 18 July 2020, retrieved from <https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2020-07-18/secretary-generals-nelson-mandela-lecture-%E2%80%99Ctackling-the-inequality-pandemic-new-social-contract-fornew-era%E2%80%99D-delivered>
7. Jared Spataro, "2 years of digital transformation in 2 months", Microsoft 365, 30 April 2020, retrieved from <https://www.microsoft.com/en-us/microsoft-365/blog/2020/04/30/2-years-digital-transformation-2-months/>.
8. Australia, NSW [New South Wales] Government, Education website, retrieved from <https://education.nsw.gov.au>.
9. Spain, La Moncloa, "Government sets up Hispabot-Covid19, a channel for enquiries about COVID-19 through WhatsApp", news article, 8 April 2020, retrieved from <https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/news/Paginas/2020/20200408covid-assistance.aspx>.
10. Organization for Economic Cooperation and Development, "3. DI in Chile", Digital government in Chile—digital identity (OECDiLibrary, 2019), retrieved from <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/0e312f24-en/index.html?itemId=/content/component/0e312f24-en>.
11. Organization for Economic Cooperation and Development and others, Embracing Innovation in Government: Global Trends 2020, available for download as five separate reports, retrieved from <https://trends.oecd-opsi.org>.
12. Appen, The 2021 State of AI and Machine Learning Report, retrieved from <https://appen.com/whitepapers/the-state-ofai-and-machine-learning-report/>.